

مدا و سہای جمہوری اسلامی ایران
معاونت فضای مجازی
اتاق و شنیت

رصد جامع فضای مجازی

واکنش افکار عمومی به پاسخ محکم یمن به
تجاوز عربستان سعودی

۱۹ مهر ماه ۱۴۰۵

بِسْمِ اللَّهِ
الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

گزاره‌های اصلی

جریان معاند و رسانه‌های وابسته به سعودی-آمریکا با برجسته‌سازی تلفات و خسارات فرودگاه ریاض و پنهان‌کاری درباره جنایات عربستان، تلاش می‌کند پاسخ مشروع یمن را به عنوان «حمله تروریستی» و «جنایت جنگی» معرفی کرده و افکار عمومی را علیه محور مقاومت بسیج کنند. شگرد این روایت، تأکید بر کشته‌شدگان غیرنظامی و اتباع خارجی، انتشار محکومیت‌های بین‌المللی (سازمان ملل، آمریکا، قطر، بحرین، پاکستان، ترکیه) و سکوت درباره حملات عربستان به زیرساخت‌های یمن است تا پاسخ یمن نه به عنوان حق دفاع مشروع، بلکه به عنوان «تجاوز» و «تروریسم» بازنمایی شود؛ هدف نهایی، مشروعیت‌زدایی از مقاومت یمن و فراهم کردن بهانه برای مداخله مستقیم‌تر آمریکا و ائتلاف سعودی است.

۱

جریان همسو با گفتمان مقاومت با برجسته‌سازی کنترل میدانی انصارالله بر باب‌المندب، انتشار تصاویر مستند از استقرار نیروها، افشای دروغ عربستان درباره پاکسازی تنگه و تأکید بر شکست عملیات «فجر یمن»، تلاش می‌کند روایت «پیروزی مقاومت و شکست مفتضحانه رژیم سعودی» را تثبیت کند. شگرد این روایت، پیوند زدن حملات موشکی و پهپادی یمن به فرودگاه ریاض و تأسیسات آرامکو با معادله بازدارندگی متقابل و نشان دادن ناتوانی مزدوران سعودی در برابر ارتش و کمیته‌های مردمی یمن است تا ثابت شود محور مقاومت نه تنها در موضع ضعف نیست، بلکه ابتکار عمل راهبردی را در دست دارد؛ هدف نهایی، تقویت روحیه مقاومت، بی‌اعتبار کردن ادعاهای سعودی-آمریکایی و جلب حمایت افکار عمومی جهان اسلام از یمن است.

۲

جریان تحلیل‌گران و رسانه‌های بین‌المللی با گمانه‌زنی درباره احتمال ورود مستقیم آمریکا به جنگ یمن و پیامدهای آن برای منطقه، تلاش می‌کند سطح تنش را از یک درگیری منطقه‌ای به یک بحران جهانی و نقطه تقابل ایران-آمریکا ارتقا دهد. شگرد این روایت، برجسته‌سازی اظهارات ترامپ («شاید به حملات عربستان بپیوندیم»)، هشدار درباره گسترش جنگ، اشاره به کمبود موشک‌های رهگیر عربستان و آسیب‌پذیری تأسیسات نفتی این رژیم است تا هم فشار روانی بر محور مقاومت ایجاد کند و هم به نوعی وادار کردن ایران به عقب‌نشینی یا در مقابل، توجیه مداخله بیشتر آمریکا را فراهم آورد؛ هدف نهایی، بین‌المللی کردن بحران یمن و کشاندن پای قدرت‌های بزرگ به معادله‌ای است که عربستان به تنهایی از عهده آن برنمی‌آید.

۳

جریان اقتصادی و معاند با پیوند زدن حملات یمن به ناامنی در مسیرهای دریایی و هوایی (باب‌المندب، دریای سرخ، فرودگاه‌های عربستان) و برجسته‌سازی اختلال پروازها، لغو پروازها، افزایش قیمت نفت و هزینه حمل کانتینر، تلاش می‌کند بحران یمن را به یک بحران اقتصادی جهانی و تهدید امنیت انرژی تبدیل کند. شگرد این روایت، تمرکز بر داده‌های قابل لمس مانند لغو ۵۸۷ پرواز در ریاض، توقف صادرات نفت از میدان غوار، هشدار شرکت‌های هواپیمایی بین‌المللی و افزایش قیمت نفت است تا مقاومت یمن نه به عنوان دفاع مشروع، بلکه به عنوان عامل بی‌ثباتی اقتصاد جهانی و تهدید منافع همه کشورها معرفی شود؛ هدف نهایی، تحت فشار قرار دادن عربستان برای پایان جنگ و در سطح کلان، القای این که ادامه مقاومت یمن امنیت اقتصادی جهان را به خطر می‌اندازد تا افکار عمومی را علیه انصارالله بسیج کند.

۴

شبهه

مسائل

گمانه‌زنی‌ها درباره
احتمال ورود مستقیم
آمریکا به جنگ

ضرب‌دهی به محکومیت
جنايات عربستان و آمریکا و
افشای سکوت مدعیان
حقوق بشر

برجسته‌سازی
تهدیدهای متقابل یمن
علیه عربستان، پاکستان
و ترکیه

بهره‌برداری
رسانه‌های معاند از
تلفات فرودگاه ریاض

افشای دروغ عربستان
درباره پاکسازی باب‌المندب
و اثبات کنترل انصارالله

بازنمایی نقش
افکار عمومی ایران و جهان
اسلام در حمایت از پاسخ
یمن

بازنمایی بین‌المللی
شدن پاسخ یمن و
انزوای رژیم سعودی

برجسته‌سازی
شکست عملیات «فجر یمن»
و ناتوانی مزدوران سعودی

پیوند حملات یمن
به اختلال گسترده در
فرودگاه‌های عربستان

واکنش‌های
تحلیلی درباره
آینده جنگ یمن و
سرنوشت پیمان
مکه

برجسته‌سازی بر
وحدت محور مقاومت
در مقابله با طرح‌های
آمریکا و صهیونیسم

بازنمایی پاسخ کوبنده
یمن به تجاوز عربستان
و آمریکا

”کلان روایت‌ها

بازنمایی پاسخ راهبردی و
کوبنده یمن به تجاوز عربستان از
طریق هدف قرار دادن زیرساخت‌های
حیاتی

جریان انتشار روایت:
اصولگرا. روزمره نویس

افشای دروغ بزرگ عربستان
درباره پاکسازی باب‌المندب

جریان انتشار روایت:
اصولگرا. روزمره نویس

گمانه‌زنی و تحلیل درباره احتمال
ورود مستقیم آمریکا به جنگ یمن
در کنار عربستان و پیامدهای آن
برای منطقه

جریان انتشار روایت:
معاندین

بهره‌برداری رسانه‌های معاند از
تلفات و خسارات فرودگاه ریاض
برای مشروعیت‌زدایی از مقاومت
یمن

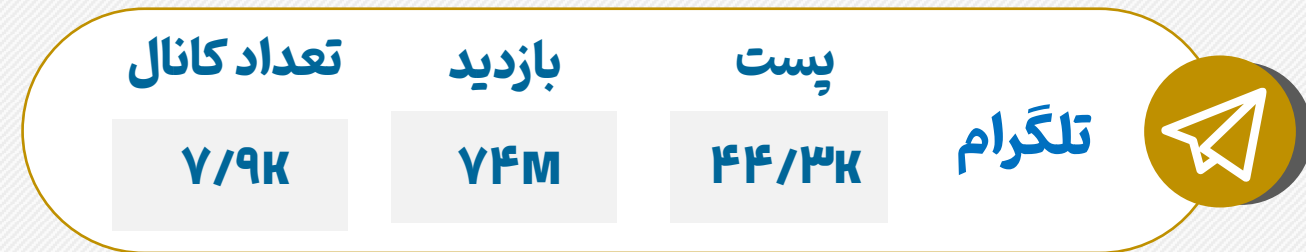
جریان انتشار روایت:
معاندین

تحلیل داده‌های فضای مجازی

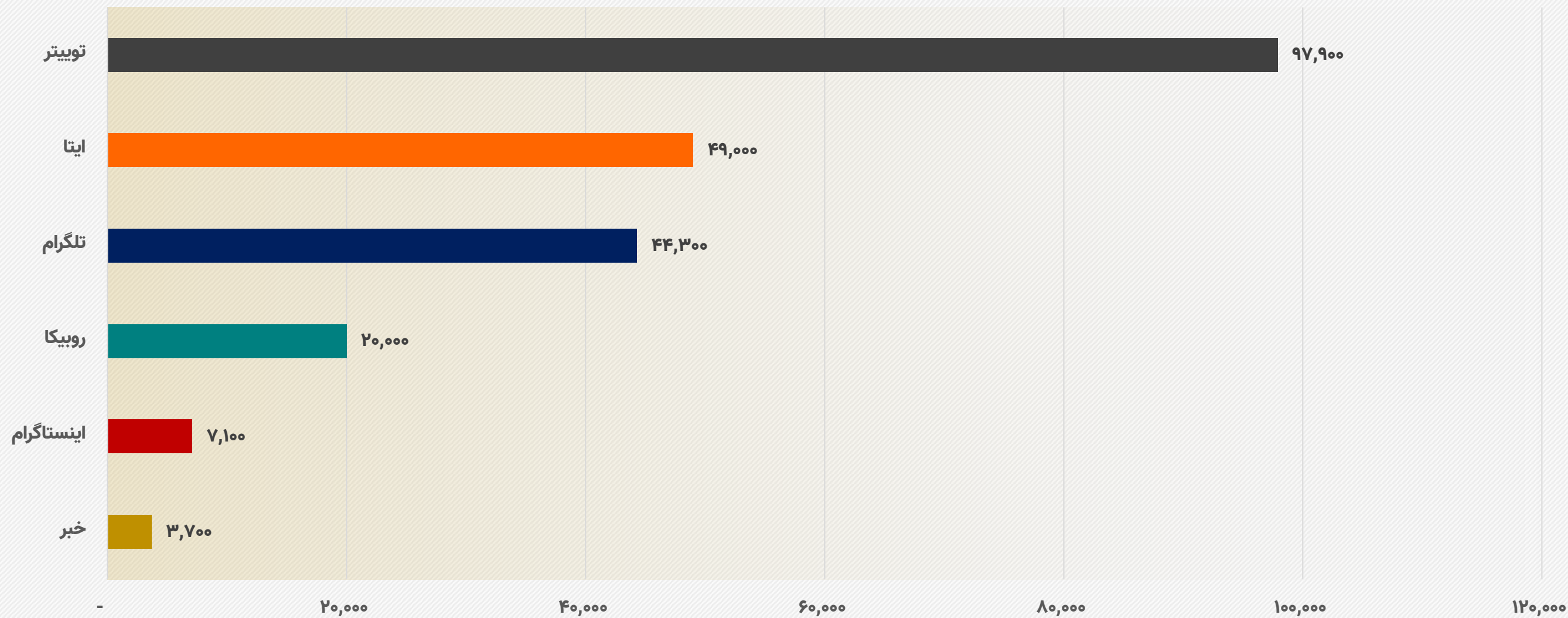

بخش اول

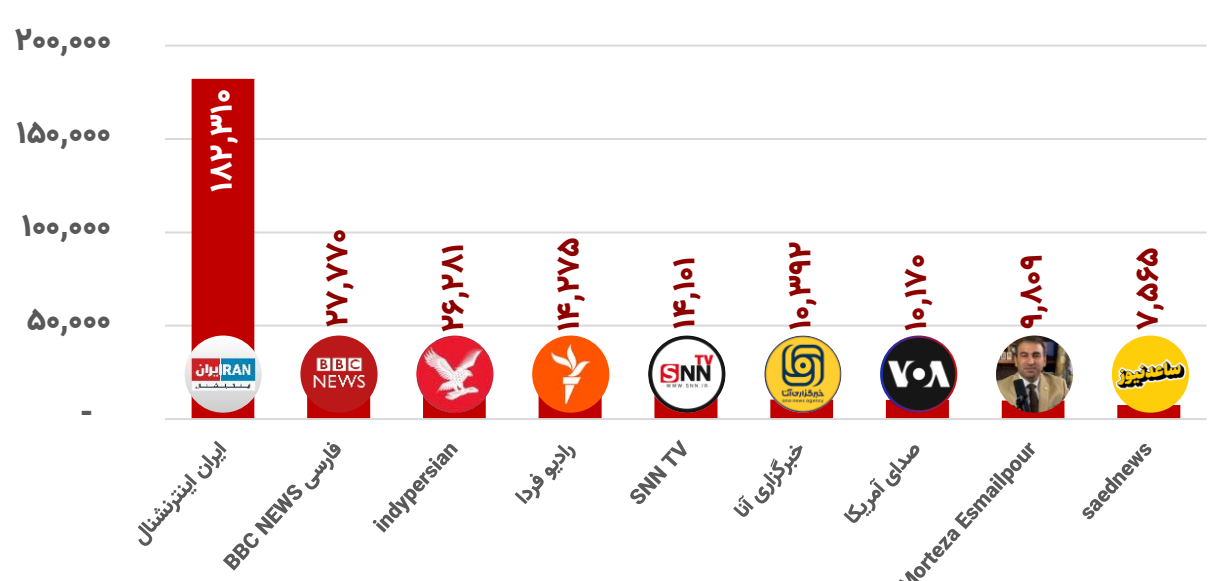
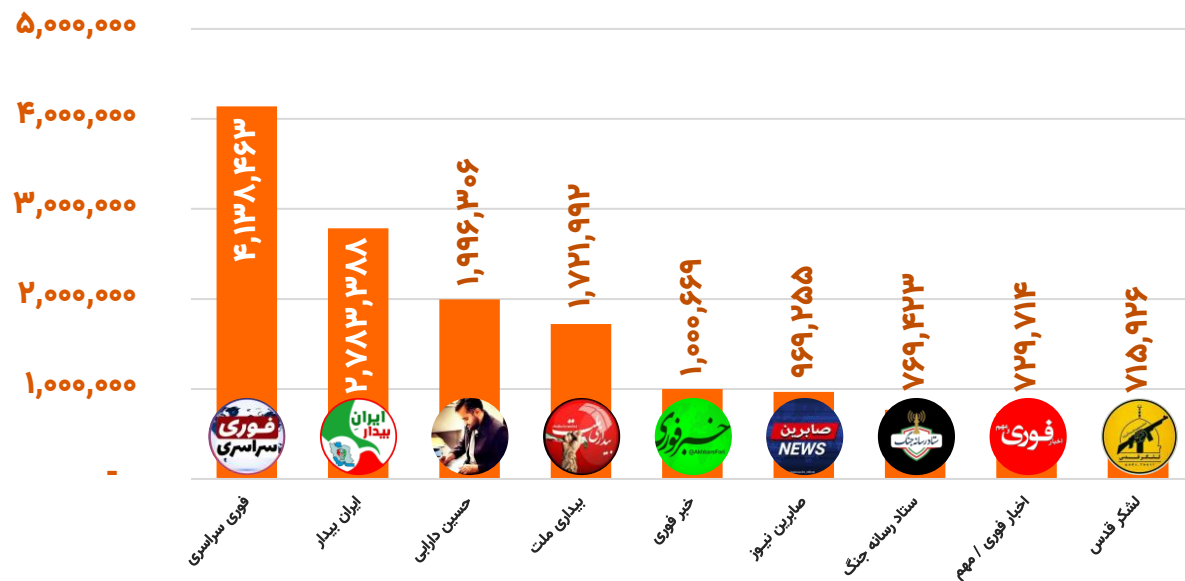
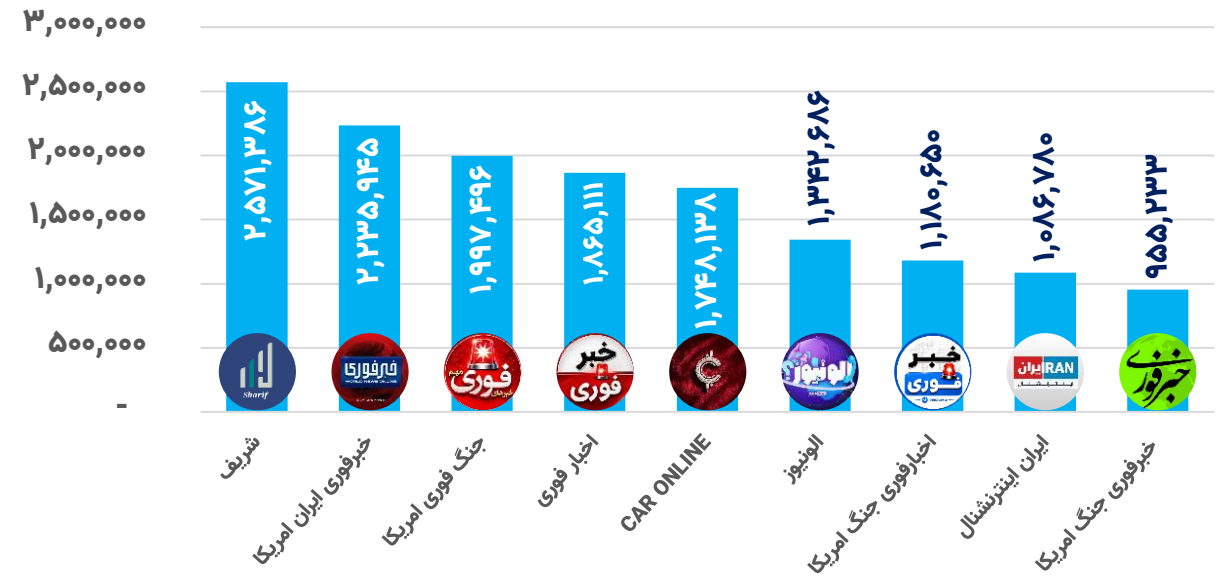
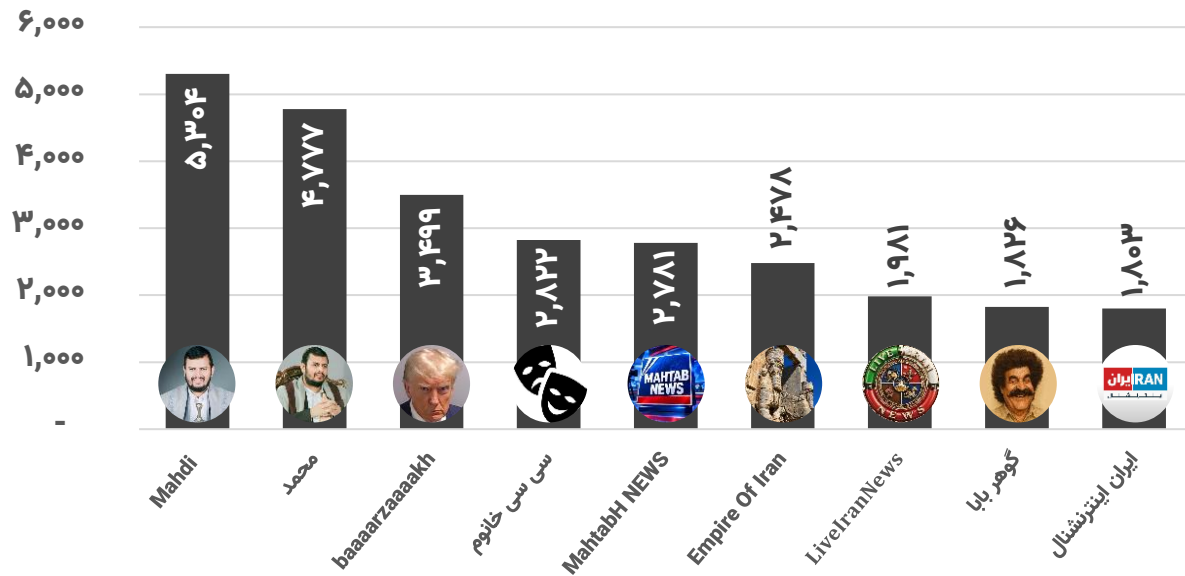
داده‌های فضای مجازی

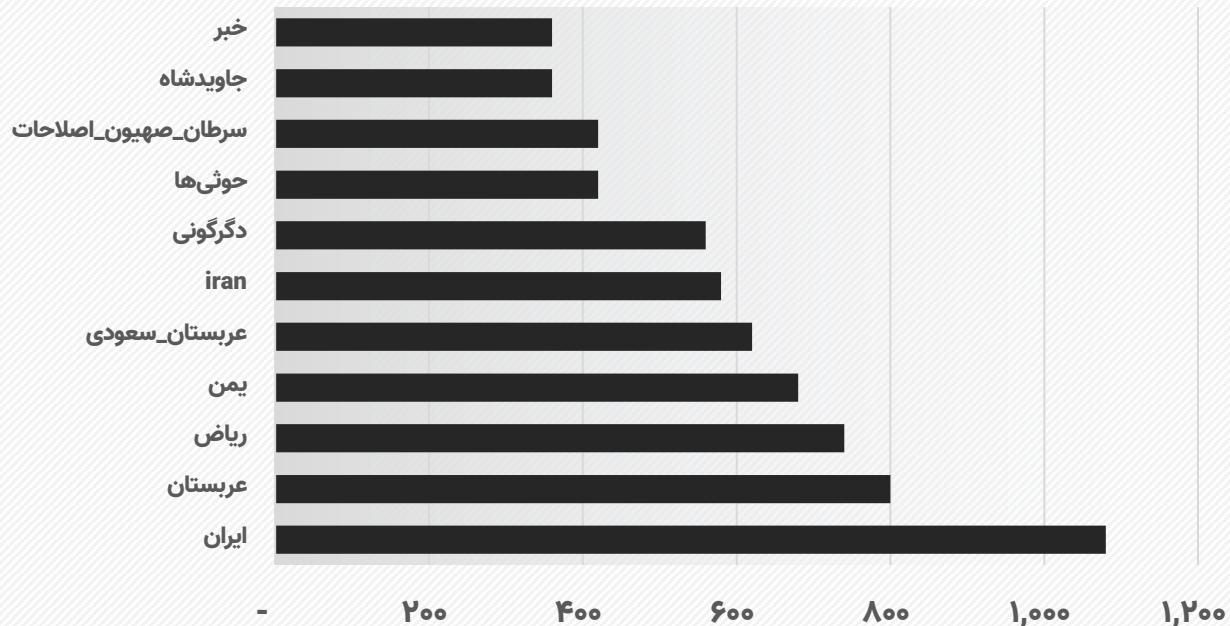
مقایسه میزان تولید محتوا بستریهای فضای مجازی

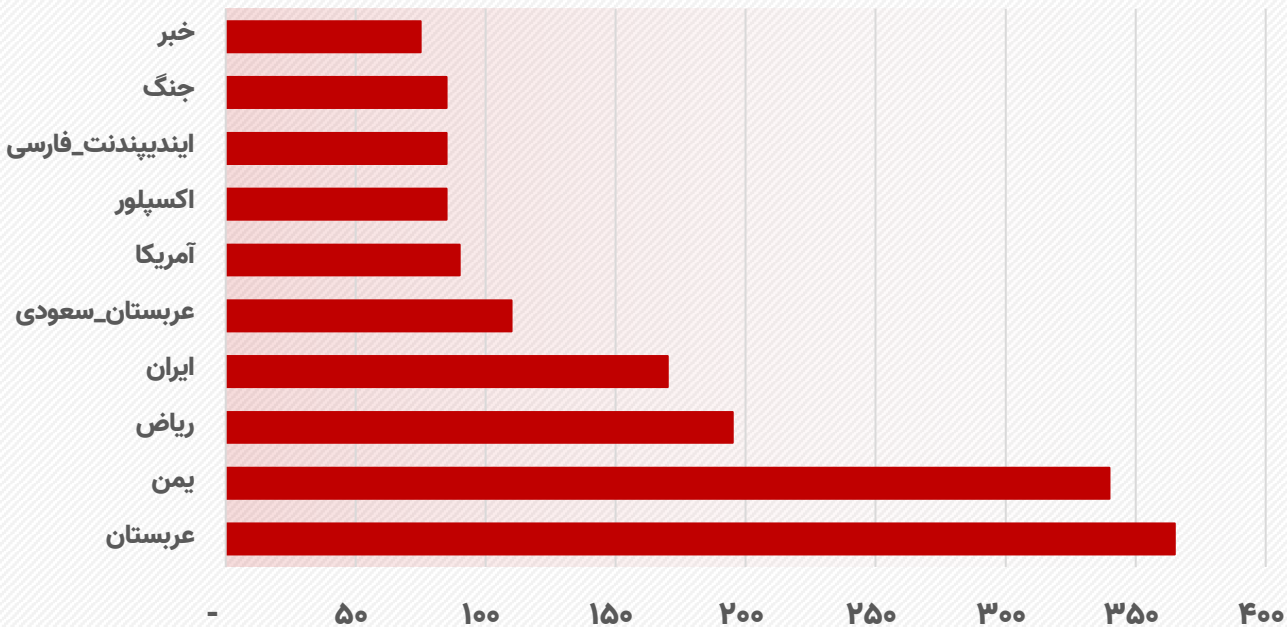
کاربران برتر بسترهای فضای مجازی (براساس بازدید و لایک)

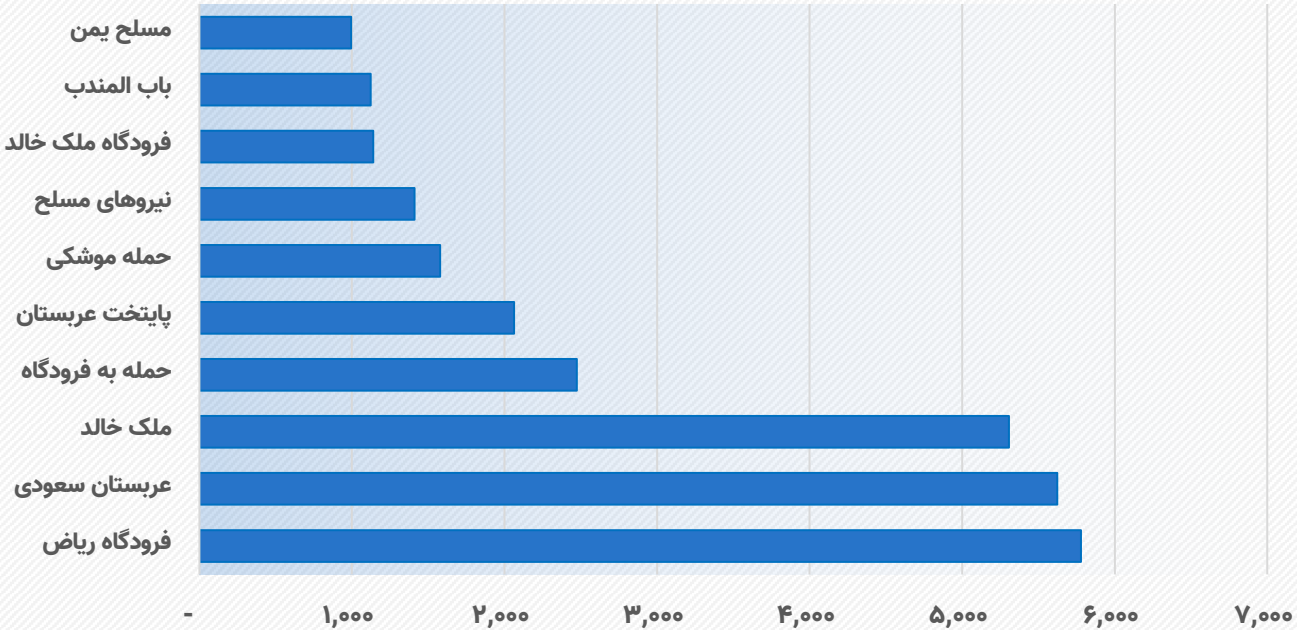
هشتگ های برتر توییتر

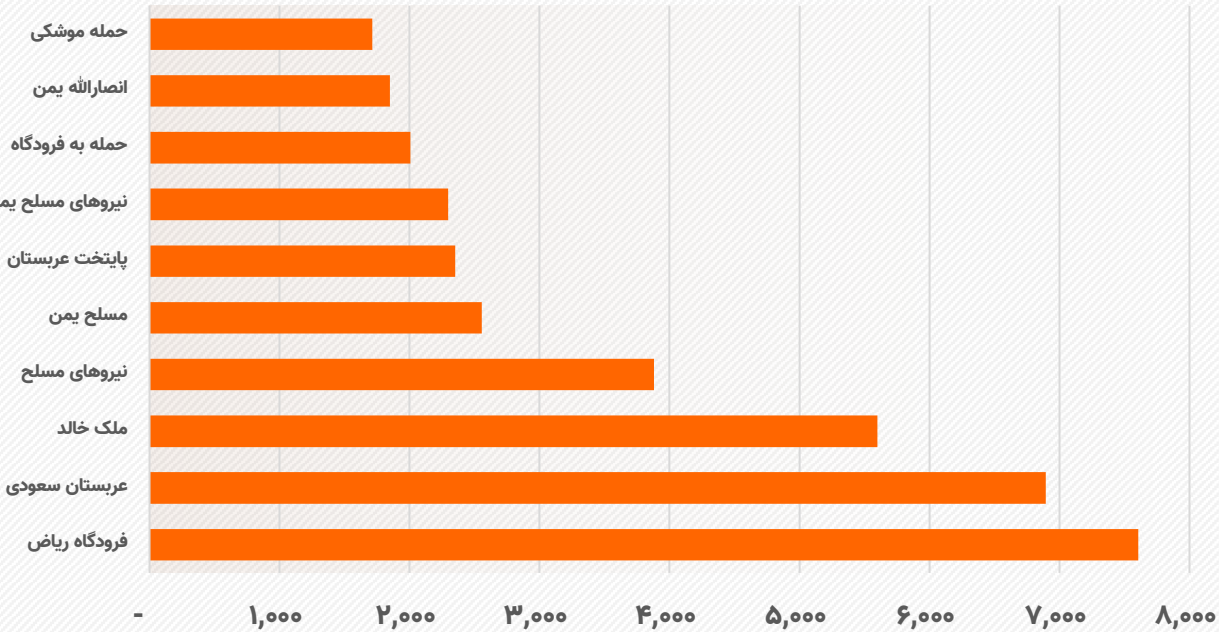
هشتگ های برتر اینستاگرام

ایر واژه برتر تلگرام

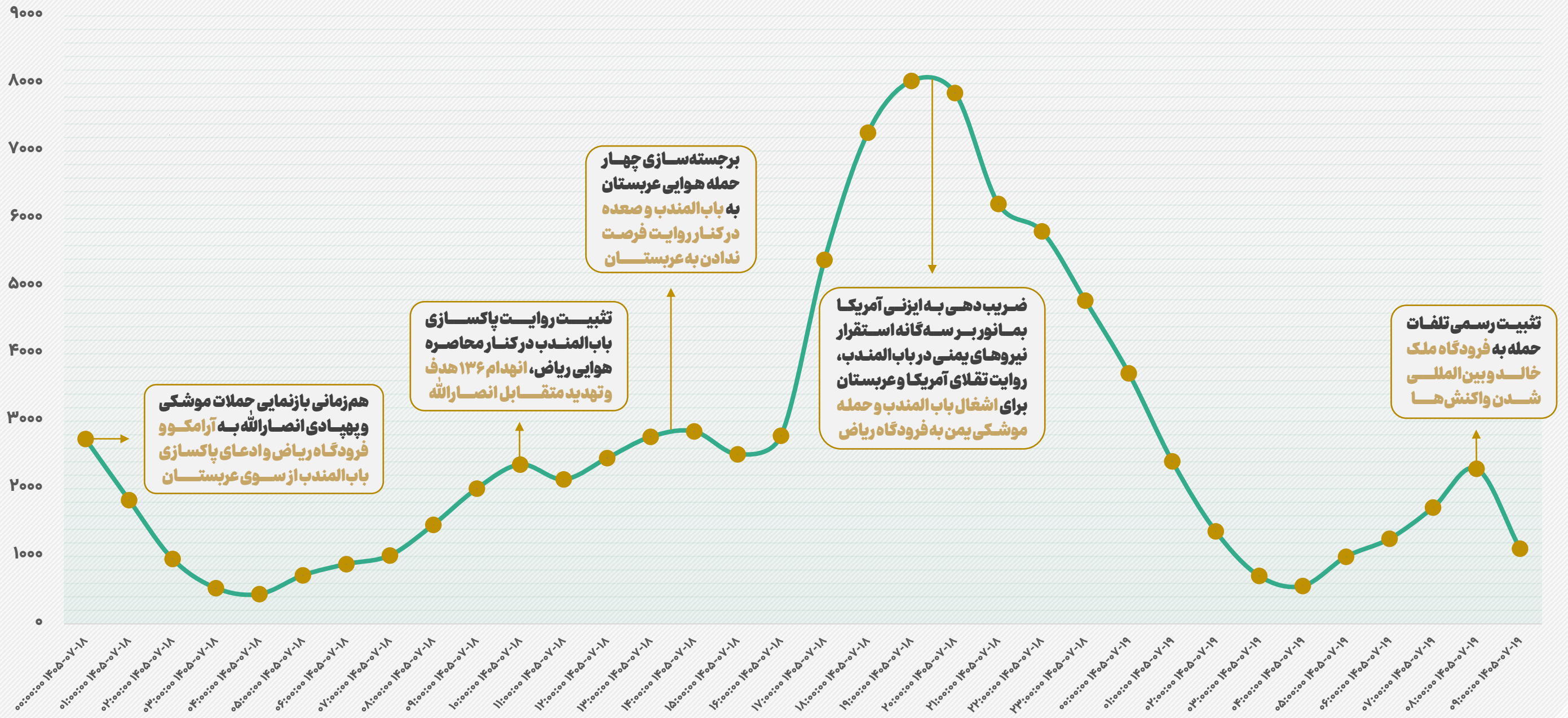
ایر واژه برتر ایتا

بررسی روند انتشار محتوا

بخش دوم

نمودار مقایسه نوسان روند انتشار محتوا در فضای مجازی

قله ساعت --: هجدهم مهرماه ۱۴۰۵

در ساعت ۰۰:۰۰ هجدهم مهر، موج اصلی محتوایی حول دو محور شکل گرفت. محور نخست، انتشار گسترده گزارش‌ها و تصاویر مربوط به حملات پهبادی و موشکی انصارالله یمن به تأسیسات آرامکو در جدّه، بقیق و نیز فرودگاه بین‌المللی ریاض بود. عبارت‌هایی مانند «آتش‌سوزی گسترده در تأسیسات آرامکو در جدّه»، «حمله موشکی به تأسیسات نفتی آرامکو» و «صدای انفجار در ریاض» در کانال‌های خبری، نظامی، اقتصادی و معارض باز نشر شد. محور دوم، انتشار اظهارات سفیر عربستان در یمن، محمد الجابر، درباره «پاکسازی تنگه باب‌المندب از بقایای انصارالله» و هم‌زمان تأیید سخنگوی نیروهای دولتی یمن درباره پایان محاصره سه‌روزه ذُباب بود. در کنار این دو محور، اظهارات عضو ارشد انصارالله، حزام‌الاسد، با این مضمون که «باب‌المندب برای همه باز است و فقط به روی کشتی‌های عربستان بسته شده» نیز بازتاب گسترده‌ای یافت. همچنین واکنش اولیه ترامپ به حمله به فرودگاه ریاض («خوب نیست، از این موضوع خوشحال نیستم») در همین بازه منتشر شد. در مجموع، این قله را می‌توان نقطه تلاقی روایت توانمندی تهاجمی یمن در حوزه انرژی و فرودگاهی با ادعای عربستان درباره کنترل باب‌المندب دانست؛ جایی که هم‌زمان «آتش در آرامکو» و «پاکسازی باب‌المندب» به دو نماد متضاد تبدیل شدند.

قله ساعت --:۱ هجدهم مهرماه ۱۴۰۵

در ساعت ۱۰:۰۰ هجدهم مهر، موج محتوایی بر دوگانه «پاکسازی باب‌المندب» در برابر «محاصره هوایی ریاض» متمرکز شد. بخش مهمی از باز نشرها به اظهارات سفیر عربستان درباره پاکسازی باب‌المندب اختصاص داشت؛ توییت‌ها و کانال‌های هم‌سو با عربستان با عبارت‌هایی نظیر «پروژه نابودی انصارالله آغاز شده» آن را بازتولید کردند. در سوی مقابل، کانال‌های نزدیک به انصارالله و رسانه‌های ایرانی، اظهارات حزام‌الاسد و دیگر مقام‌های یمنی را برجسته کردند که تأیید داشت باب‌المندب تنها به روی کشتی‌های عربستان بسته است و یمن «یک قدم تا شکستن قیومیت عربستان» فاصله دارد. هم‌زمان، گزارش‌هایی درباره لغو صدها پرواز در فرودگاه ملک خالد ریاض، تعلیق پروازها در جدّه و ریاض، آتش‌سوزی آرامکو در جدّه، و انهدام ۱۳۶ هدف نظامی از سوی ائتلاف سعودی منتشر شد. محکومیت حملات انصارالله از سوی ترکیه، مصر و برخی کشورهای دیگر نیز در همین بازه باز نشر شد. در مجموع، این قله نشان‌دهنده تثبیت روایت «محاصره هوایی عربستان» در کنار «پاکسازی باب‌المندب» بود؛ روایتی که در آن، عربستان هم‌زمان دستاورد میدانی اعلام می‌کرد و با اختلال گسترده در پروازها و تهدید انصارالله به حملات گسترده‌تر روبه‌رو می‌شد.

قله ساعت: ۱۳:۰۰ الی ۱۴:۰۰ هجدهم مهرماه ۱۴۰۵

در بازه ۱۳:۰۰ تا ۱۴:۰۰ هجدهم مهر، متمرکزترین موج محتوایی حول حملات هوایی و موشکی عربستان به منطقه باب‌المندب، استان تعز و شهرستان مرزی رازح در استان صعده شکل گرفت. متن‌های تقریباً یکسانی با عبارت **«(۴ حمله هوایی عربستان به منطقه باب‌المندب در تعز یمن)»** از سوی ده‌ها کانال خبری، سیاسی، نظامی و بین‌المللی بازنشر شد. این موج با هشتگ‌های مربوط به حمله همراه بود. هم‌زمان، اظهارات یک مقام ارشد دولت صنعا مبنی بر اینکه **«فرصتی به عربستان نمی‌دهیم»** منتشر شد که در آن تهدید شده بود هر کشوری که یمن را هدف قرار دهد، از عبور کشتی‌هایش از تنگه باب‌المندب و دریای سرخ جلوگیری خواهد شد. همچنین هشدار ضیف‌الله الشامی، عضو دفتر سیاسی انصارالله، درباره **هدف قرار گرفتن تمام مناطق، فرودگاه‌ها و زیرساخت‌های عربستان** در صورت ادامه محاصره و بمباران بازنشر شد. در توییتر و اینستاگرام نیز همین محورها با تأکید بر حملات هوایی عربستان، محکومیت‌های بین‌المللی و انهدام ۱۳۶ هدف نظامی ادامه یافت. این قله نشان می‌دهد که در این ساعت، **«باب‌المندب»** به میدان اصلی جنگ روایت‌ها تبدیل شده بود؛ عربستان حملات هوایی را برای تضعیف توان انصارالله انجام می‌داد و در مقابل، انصارالله تهدید به گسترش دامنه درگیری و بستن مسیرهای دریایی می‌کرد.

قله ساعت: ۱۹:۰۰ الی ۲۰:۰۰ هجدهم مهرماه ۱۴۰۵

داشت. خوشه نخست، بازنشر گسترده تصاویر و ویدیوهایی با عنوان **«استقرار نیروهای مسلح یمن در تنگه باب‌المندب و برملا شدن مجدد دروغ سعودی‌ها و مزدورانش»** بود که از سوی صدها کانال تلگرام و ایتا و حساب‌های توییتری، منتشر شد. خوشه دوم، روایت **«تقلای عربستان و آمریکا برای اشغال باب‌المندب»** بر پایه اظهارات حزام‌الاسد بود که در آن گفته شد: **«ما سیلی محکمی به رژیم سعودی و کسانی زدیم که مدعی تسلط نیروهای وابسته به آن بر باب‌المندب شده بودند.»** این نقل‌قول با عبارت‌های **«پیشروی نظامی ارتش یمن در جبهه تعز ادامه دارد»** و **«نیروهای مسلح یمن حتی پیش از تسلط بر ساحل غربی بر باب‌المندب و دریای سرخ مسلط بودند»** بارها بازنشر شد. خوشه سوم، انتشار اخبار مربوط به حمله موشکی انصارالله به فرودگاه بین‌المللی ملک خالد در ریاض و اعلام زخمی شدن ۴۵ نفر، کشته شدن چند نفر و واکنش ترامپ بود که **«شاید به حملات عربستان به یمن پیوندیم»** در کانال‌ها و توییت‌های متعدد بازتاب یافت. در همین بازه، اظهارات وزارت خارجه یمن با عنوان **«عربستان مسئول افزایش تنش‌ها در باب‌المندب است»** نیز به‌طور گسترده منتشر شد. در مجموع، این قله را باید نقطه اوج جنگ روایت‌ها بر سر کنترل باب‌المندب دانست؛ جایی که رسانه‌های نزدیک به انصارالله با انتشار تصاویر میدانی، ادعای عربستان را به چالش کشیدند و هم‌زمان حمله به فرودگاه ریاض و احتمال ورود آمریکا به جنگ، سطح تنش را به مرحله جدیدی ارتقا داد.

قله ساعت -- ۸: نوزدهم مهرماه ۱۴۰۵

در ساعت ۸:۰۰ نوزدهم مهر، موج اصلی محتوایی حول اعلام رسمی تلفات حمله به فرودگاه بین‌المللی ملک خالد در ریاض شکل گرفت. سازمان هواپیمایی کشوری عربستان سعودی اعلام کرد در این حمله ۱۲ نفر کشته و ۳۰۹ نفر زخمی شده‌اند. ترکیب کشته‌شدگان نیز منتشر شد: چهار شهروند عربستان، دو تبعه بنگلادش و اتباعی از آمریکا، مصر، اردن، سوریه، فلسطین و سودان. این خبر با سرعت در کانال‌های فارسی، پشتو، عربی و انگلیسی‌زبان بازنشر شد. هم‌زمان، واکنش‌های بین‌المللی گسترده شد: آنتونیو گوترش، دبیرکل سازمان ملل، حمله را محکوم کرد؛ مارکو رویو، وزیر خارجه آمریکا، از کشته شدن یک شهروند آمریکایی خبر داد و حمله را «تروریستی» خواند؛ نخست‌وزیر پاکستان، شهباز شریف، بر تعهد اسلام‌آباد به امنیت عربستان در چارچوب پیمان مکه تأکید کرد؛ قطر، بحرین، اتحادیه عرب، کانادا، آلمان، اسپانیا و دیگر کشورها نیز واکنش نشان دادند. ترامپ نیز در اظهاراتی گفت حمله «وحشتناک» و «غیرقابل قبول» است، با محمد بن سلمان گفت‌وگو خواهد کرد و احتمال پیوستن آمریکا به عملیات عربستان علیه انصارالله را بررسی می‌کند. در کنار این محور، اخبار مربوط به ادامه حملات هوایی عربستان به مواضع انصارالله در تعز، اخبار ارتش یمن درباره کشته و زخمی شدن بیش از هزار نیروی انصارالله در ۲۴ ساعت اخیر نیز بازنشر شد. در مقابل، اظهارات حزام‌الاسد مبنی بر اینکه «غافلگیری‌های زیادی برای دشمن آماده کرده‌ایم» منتشر شد. در مجموع، این قله نشان‌دهنده بین‌المللی شدن حمله به فرودگاه ریاض، تثبیت آمار رسمی تلفات، و پیوند آن با احتمال مداخله مستقیم‌تر آمریکا در جنگ یمن در کنار تداوم درگیری‌های میدانی در تعز و باب‌المندب است.

بخش سوم

تحلیل احساسات

(احساسات شکل گرفته در افکار عمومی)

مقایسه احساسات

شکل گرفته در افکار عمومی

نمودار رادار احساسات

حمله به فرودگاه بین‌المللی ملک خالد در ریاض، در شرایط تشدید تنش‌های منطقه‌ای و هم‌زمان با جنگ آمریکا و رژیم صهیونیستی علیه ایران، به موضوعی فراتر از یک رویداد نظامی تبدیل شده است. واکنش افکار عمومی به این تحول، تحت تأثیر سه مسئله شکل گرفته است: **تداوم حملات عربستان به یمن و پیامدهای انسانی آن، آسیب‌پذیری زیرساخت‌های راهبردی عربستان در برابر پاسخ انصارالله و احتمال ورود مستقیم آمریکا به درگیری.** داده‌های احساس سنجی نشان می‌دهد غم، خشم و شادی سه احساس غالب در این بازه هستند. این ترکیب از یک سو بازتاب هزینه‌های انسانی جنگ و احساس بی‌عدالتی و از سوی دیگر نشان‌دهنده رضایت بخشی از کاربران از تحمیل هزینه به عربستان است. با این حال، احتمال گسترش درگیری و افزایش تلفات غیرنظامیان، مانع از شکل‌گیری یک برداشت یکدست از عملیات یمن شده است.

غم برجسته‌ترین احساس در داده‌های رصدشده است. مهم‌ترین محرک آن، انتشار اخبار **تلفات انسانی جنگ، تداوم حملات به یمن و نگرانی از گسترش چرخه خشونت** است. در روایت‌های حامیان محور مقاومت و انصارالله، به گزارش وزارت بهداشت یمن درباره شهادت و زخمی شدن نزدیک به ۳۰۰ نفر در حملات عربستان اشاره شده است. بازنشر این گزارش‌ها، به‌ویژه همراه با تاکید بر قربانی شدن زنان و کودکان، همدلی با مردم یمن را تقویت کرده است. در این روایت، مسئله فقط شمار قربانیان نیست؛ بلکه **احساس تداوم رنج مردمی** است که هزینه جنگ و محاصره را برای سال‌ها پرداخته‌اند. در سوی دیگر، گزارش کشته شدن ۱۲ نفر و زخمی شدن ۳۰۹ نفر در حمله به فرودگاه ریاض، طبق ارقام منتسب به مقام‌های سعودی، زمینه برجسته‌سازی پیامدهای انسانی عملیات انصارالله را فراهم کرده است. محکومیت حمله از سوی دبیرکل سازمان ملل و تاکید بر ضرورت حفاظت از غیرنظامیان نیز به تقویت این زاویه روایت کمک کرده است. بنابراین، غم در این بازه از **برخورد دو تصویر انسانی** تغذیه می‌شود: **رنج انباشته مردم یمن و تلفات حمله به ریاض**. عامل اصلی تهییج این احساس، تصور تداوم قربانی شدن غیرنظامیان و نبود چشم‌اندازی روشن برای توقف درگیری است.

خشم دومین احساس غالب است. محرک اصلی آن در میان حامیان انصارالله، ادامه عملیات نظامی عربستان علیه یمن و این برداشت است که هزینه‌های انسانی جنگ، مانع تداوم حملات نشده است. در این چارچوب، پاسخ نظامی یمن به‌عنوان تلاشی برای **تغییر محاسبات طرف مقابل** و پایان دادن به وضعیت موجود تفسیر می‌شود. عامل دوم، مقایسه واکنش رسانه‌ها و بازیگران خارجی به کشته‌های دو طرف است. برجسته شدن تلفات ریاض در کنار کم‌توجهی به قربانیان یمنی **احساس استاندارد دوگانه** را تقویت کرده است. بااین‌حال، خشم صرفاً متوجه عربستان نیست. کشته شدن غیرنظامیان در ریاض، احتمال گسترش حملات و اظهارات دونالد ترامپ درباره بررسی مشارکت آمریکا در عملیات علیه انصارالله، در میان منتقدان حمله نیز زمینه‌ساز واکنش منفی است. در این گروه، نگرانی از ورود قدرت‌های نظامی بیشتر و افزایش هزینه‌های انسانی، عامل اصلی مخالفت با تشدید درگیری محسوب می‌شود. همچنین، روایت‌های حامی و منتقد عملیات در نحوه معرفی عامل تشدید بحران با یکدیگر رقابت می‌کنند: گروه نخست بر سابقه حملات به یمن تاکید دارد و گروه دوم، تلفات ریاض و خطر هدف قرار گرفتن غیرنظامیان را برجسته می‌کند.

شادی سومین احساس برجسته است. این احساس بیشتر در میان کاربران حامی انصارالله و در واکنش به اخباری شکل گرفته که از **آسیب‌پذیری زیرساخت‌های مهم عربستان** و تحمیل هزینه به این کشور حکایت دارند. طبق گزارش‌های منتشرشده، حمله به فرودگاه ملک خالد به توقف موقت فعالیت آن و اختلال در پروازها انجامیده است. این رویداد سومین حمله به فرودگاه ریاض درباره زمانی کوتاه یک هفته اخیر است. تکرار این اخبار، زمینه برداشت از افزایش توان پاسخ‌گویی انصارالله و خدشه‌دار شدن تصویر امنیت پایدار عربستان را فراهم کرده است. در این فضا، شعارهایی با مضمون **«فرودگاه در برابر فرودگاه»** و **«محاصره در برابر محاصره»**، بیانگر مطالبه تحمیل هزینه به طرف مقابل و تغییر محاسبات آن است. برای بخشی از کاربران، شادی نه از تلفات انسانی، بلکه از این برداشت ناشی می‌شود که عربستان دیگر نمی‌تواند بدون مواجهه با پیامدهای نظامی به عملیات خود علیه یمن ادامه دهد. عامل تهییج شادی، بیش از هر چیز، برداشت از آسیب‌پذیری طرف مقابل است؛ احساسی که با افزایش تلفات غیرنظامیان یا احتمال ورود آمریکا می‌تواند محدود شود.

سایر احساسات

انتظار نیز در این بازه بیانگر توجه بخشی از کاربران به نحوه پاسخ عربستان، تصمیم واشنگتن درباره مداخله مستقیم و احتمال گسترش حملات است. اعتماد به ارزیابی توان نظامی انصارالله و انتظار از مدیریت بحران مربوط است. ترس، نفرت، تعجب و امید نیز پایین‌اند؛ با این حال، پایین بودن ترس به معنای فقدان نگرانی از گسترش جنگ نیست، زیرا بخشی از این نگرانی در غم و انتظار بازتاب یافته است.

سناریوی محتمل افکار عمومی

در کوتاه‌مدت، پاسخ نظامی عربستان، تصمیم آمریکا درباره مشارکت مستقیم و میزان تلفات غیرنظامیان، سه عامل تعیین‌کننده در جهت‌گیری واکنش‌ها خواهند بود. در صورت گسترش حملات و ورود مستقیم واشنگتن، احتمال تقویت خشم از عربستان و آمریکا و حمایت بخشی از کاربران از پاسخ انصارالله افزایش می‌یابد؛ هم‌زمان، نگرانی از تشدید جنگ و افزایش هزینه‌های انسانی نیز بیشتر خواهد شد. در این شرایط، شادی ناشی از تحمیل هزینه به عربستان ممکن است در میان حامیان انصارالله تداوم یابد، اما غم ناشی از تلفات و نگرانی از گسترش بحران نیز تقویت خواهد شد. در مقابل، اگر حملات متقابل محدود بماند و نشانه‌هایی از مهار بحران ظاهر شود، امکان کاهش تدریجی خشم و تقویت مطالبه توقف درگیری وجود دارد.

جریان شناسی

بخش چهارم

حمله موشکی انصارالله به فرودگاه ریاض و بازتاب پیامدهای امنیتی و بین المللی آن

جریان سیاسی	ریز مسئله	رویکرد	مشارکت
اصولگرا	۱. بازنمایی حمله موشکی انصارالله به فرودگاه بین المللی ملک خالد ریاض به عنوان پاسخی به تداوم حملات عربستان علیه یمن و نشانه‌ای از گسترش دامنه آسیب‌پذیری زیرساخت‌های راهبردی سعودی ۲. برجسته‌سازی گزارش‌های مربوط به توقف فعالیت فرودگاه، تمدید تعطیلی ۲۴ ساعته، تعلیق پروازهای شرکت‌های هواپیمایی خارجی و غیرحضوری شدن مدارس ریاض به عنوان نشانه‌هایی از تأثیر مستقیم درگیری بر زندگی روزمره شهروندان عربستان ۳. تأکید بر عبور پیامدهای حمله از سطح نظامی و گسترش آن به حوزه حمل‌ونقل هوایی و امنیت عمومی ۱. نگرانی از گسترش دامنه حملات به زیرساخت‌های شهری و غیرنظامی و افزایش هزینه‌های انسانی تقابل نظامی میان عربستان و یمن ۲. توجه به اختلال در پروازهای بین‌المللی، تعطیلی مراکز آموزشی و افزایش محدودیت‌های امنیتی در ریاض به عنوان نشانه‌هایی از سرایت پیامدهای جنگ به زندگی روزمره مردم ۳. تأکید بر احتمال گسترش حملات متقابل و افزایش بی‌ثباتی منطقه‌ای در صورت تداوم هدف قرار گرفتن زیرساخت‌های حیاتی ۱. برجسته‌سازی گزارش‌های مربوط به تلفات انسانی، به‌ویژه اعلام کشته شدن یک شهروند آمریکایی از سوی مارکو روبیو، برای تمرکز بر پیامدهای حمله انصارالله ۲. ازنمایی حمله به فرودگاه ریاض و اختلال در فعالیت‌های پروازی به عنوان تهدیدی علیه امنیت هوانوردی و ثبات کشورهای منطقه و استفاده از این موضوع برای تخریب جایگاه انصارالله ۳. پیوند دادن توان موشکی و حملات انصارالله با حمایت جمهوری اسلامی و طرح حمله به زیرساخت‌های عربستان در چارچوب روایت گسترش نفوذ منطقه‌ای ایران	حمایتی	۵۰%
اصلاح طلب		انتقادی	۲۰%
معاند		تخریبی	۳۰%

تداوم تقابل نظامی یمن و عربستان و تشدید تهدیدهای متقابل در میدان نبرد

جریان سیاسی	ریز مسئله	رویکرد	مشارکت
اصولگرا	۱. برجسته‌سازی مواضع محمد علی الحوثی و سخنگوی نیروهای مسلح یمن درباره پاسخ قاطع و دردناک به هرگونه جنایت علیه ملت یمن ۲. بازتاب حملات هوایی جنگنده‌های سعودی به مناطق تعز، از جمله نقیل الزربی، در کنار ادعای ائتلاف سعودی درباره هدف قرار دادن بیش از ۱۰۰ موضع انصارالله و تأکید بر استمرار چرخه حملات و پاسخ‌های متقابل ۳. برجسته‌سازی روایت‌های حامیان مقاومت درباره تنگ‌تر شدن حلقه محاصره تعز و پیوند دادن تحولات میدانی با ادعای تغییر موازنه نبرد به سود نیروهای یمنی	حمایتی	۴۵%
اصلاح طلب	۱. نگرانی از تبدیل تهدیدهای متقابل رهبران یمنی و مقام‌های سعودی به چرخه‌ای از حملات گسترده‌تر و کاهش امکان مهار درگیری در سطح دوجانبه ۲. توجه به تبعات ادامه عملیات نظامی در تعز و دیگر مناطق درگیر، در کنار افزایش فشار بر غیرنظامیان و دشوارتر شدن شرایط بازگشت به روند سیاسی ۳. تأکید بر تداوم حملات هوایی عربستان و پاسخ‌های موشکی انصارالله به عنوان عاملی برای استمرار جنگ و افزایش احتمال تلفات انسانی و خسارت به زیرساخت‌ها	انتقادی	۲۰%
معاند	۱. استفاده از گزارش‌های مربوط به هدف قرار گرفتن پایگاه‌ها و تجمعات نیروهای سعودی و شایعات آتش‌سوزی در میدان نفتی غوار برای القای گسترش تهدیدها علیه امنیت نظامی و انرژی عربستان ۲. برجسته‌سازی ادعای ائتلاف سعودی درباره حمله به بیش از ۱۰۰ موضع انصارالله و استفاده از آن برای نمایش گستردگی عملیات نظامی علیه نیروهای یمنی	تخریبی	۳۵%

افزایش احتمال گسترش جنگ با ورود احتمالی آمریکا و تشدید مداخلات خارجی در بحران یمن

جریان سیاسی	ریز مسئله	رویکرد	مشارکت
اصولگرا	۱. برجسته‌سازی اظهارات دونالد ترامپ درباره آگاهی از حمله به فرودگاه ریاض، تماس احتمالی با ولیعهد عربستان و بررسی مشارکت آمریکا در جنگ علیه انصارالله ۲. تأکید بر کشته شدن یک شهروند آمریکایی در حمله به فرودگاه ریاض، بر اساس اعلام مارکو روبيو، و بازتاب افزایش حساسیت آمریکا نسبت به پیامدهای تقابل نظامی عربستان و یمن ۳. پیوند دادن احتمال مداخله آمریکا با سابقه حمایت واشنگتن از عربستان و طرح این نگرانی که ورود مستقیم‌تر قدرت‌های خارجی می‌تواند دامنه جنگ را از تقابل دوجانبه فراتر ببرد	حمایتی	۴۰٪
اصلاح طلب	۱. نگرانی از تبدیل تقابل نظامی عربستان و انصارالله به بحرانی با مشارکت مستقیم آمریکا و افزایش احتمال گسترش جغرافیایی جنگ ۲. طرح ضرورت جلوگیری از تبدیل حملات متقابل به رویارویی گسترده‌تر منطقه‌ای و کاهش زمینه‌های مداخله خارجی در بحران یمن ۳. توجه به تأثیر کشته شدن شهروند آمریکایی در فرودگاه ریاض بر افزایش فشار سیاسی برای واکنش واشنگتن و احتمال تشدید عملیات نظامی	انتقادی	۲۵٪
معاند	۱. پیوند دادن حملات انصارالله به فرودگاه ریاض و دیگر اهداف سعودی با نقش منطقه‌ای جمهوری اسلامی و طرح احتمال ورود آمریکا در چارچوب تقابل گسترده‌تر تهران با متحدان واشنگتن ۲. استفاده از احتمال مداخله آمریکا و استمرار حملات عربستان برای القای تشدید انزوای منطقه‌ای انصارالله و افزایش هزینه‌های سیاسی و امنیتی حمایت از این جنبش	تخریبی	۳۵٪

تحليل شایعات و اخبار جعلی

بخش پنجم

شایعه

**تحويل سلاح‌های پیشرفته
لیزری آمریکا به عربستان برای
انهدام موشک‌های یمنی پیش
از شلیک**

**ورود ترکیه و پاکستان به جنگ
علیه انصارالله**

**پاکسازی کامل تنگه
باب‌المندب از نیروهای
انصارالله**

**افزایش شدید احتمال حمله
آمریکا و اسرائیل به یمن در
ساعات آینده**

توضیحات

این ادعا با ترکیب دو موضوع متفاوت شکل گرفته است. وزارت خارجه آمریکا اخیراً مجوز فروش احتمالی ۲۰ هزار کیت هدایت لیزری APKWS-II به عربستان را اعلام کرده است. این سامانه برای هدایت راکت‌های هوایی و حمله به اهداف زمینی یا پهپادها کاربرد دارد، نه انهدام موشک بالستیک پیش از شلیک. در مقابل، گزارش‌های میدانی نشان می‌دهند ائتلاف سعودی موشک‌های انصارالله را پس از پرتاب و در مسیر پرواز رهگیری کرده و برای انهدام سکوها پرتاب بر رصد اطلاعاتی و حمله هوایی تکیه دارد. بر این اساس، ادعای وجود سلاح لیزری آمریکایی برای انهدام موشک‌ها پیش از شلیک، با ماهیت سامانه تحویلی و روند واقعی رهگیری موشک‌ها هم‌خوان نیست و در حد ترکیبی گمراه‌کننده از دو خبر جداگانه ارزیابی می‌شود.

هم‌زمان با افزایش گمانه‌زنی‌ها درباره گسترش درگیری‌های یمن و توافق دفاعی مشترک ترکیه، پاکستان و عربستان، ادعاهایی درباره ورود ترکیه و پاکستان به عملیات نظامی علیه انصارالله مطرح شده است. واقعیت این است که مواضع رسمی دو کشور بر تفکیک حمایت دفاعی از مشارکت تهاجمی تأکید دارد. هاکان فیدان، وزیر خارجه ترکیه، اعلام کرد آنکارا در حال بررسی راه‌های کمک به دفاع عربستان، از جمله پدافند هوایی و پشتیبانی فنی است و تصریح کرد: ترکیه نیروی نظامی به کشور دیگری اعزام نخواهد کرد تا در خاک آن کشور حمله انجام دهد. یک روز بعد نیز سخنگوی وزارت خارجه پاکستان اعلام کرد نیروهای مستقر این کشور در عربستان از مرز یمن عبور نخواهند کرد تا به انصارالله حمله کنند. بنابراین، وجود توافق دفاعی و بررسی حمایت‌های نظامی، به‌تنهایی دلیلی بر مشارکت عملیاتی ترکیه و پاکستان در حملات علیه انصارالله نیست و ادعای ورود این دو کشور به جنگ باید از اقدام دفاعی در خاک عربستان تفکیک شود.

در پی پیشروی نیروهای دولت مورد حمایت عربستان در بخش‌هایی از سواحل غربی یمن، محمد آل جابر، سفیر عربستان در یمن، روز ۹ اکتبر در پیامی اعلام کرد: باب‌المندب از بقایای شبه‌نظامیان تروریست حوثی پاکسازی شد. گزارش خبرگزاری رویترز تصریح می‌کند که این ادعا به‌طور مستقل تأیید نشده و نیروهای انصارالله همچنان در شهر المخا حضور دارند؛ همچنین، درگیری‌ها برای تثبیت کنترل بر منطقه و جزیره میون ادامه داشته است. انصارالله نیز ادعای تسلط کامل نیروهای مقابل بر این گذرگاه راهبردی را رد کرده است. بنابراین، هرچند بازپس‌گیری برخی مناطق از سوی نیروهای مورد حمایت عربستان گزارش شده، تعمیم این تحولات به پاکسازی کامل باب‌المندب و فروپاشی آخرین پایگاه جمهوری اسلامی در یمن، فراتر از شواهد تأییدشده است.

با حمله به فرودگاه بین‌المللی ملک خالد ریاض و ابراز احتمال مشارکت واشنگتن در عملیات علیه انصارالله، برخی رسانه‌ها از افزایش شدید احتمال حمله آمریکا و اسرائیل به یمن در ساعات آینده خبر دادند. آنچه در گزارش‌های معتبر تأیید می‌شود، بررسی گزینه ورود آمریکا به حملات سعودی و اعلام آمادگی ائتلاف برای پاسخ قاطع است. ترامپ گفته: ممکن است. بررسی می‌کنیم... تصمیم می‌گیریم؛ ما خیلی سریع عمل می‌کنیم. اما هیچ زمان مشخص، فهرست اهداف یا تصمیم نهایی درباره حمله اعلام نکرده است. درباره اسرائیل نیز گزارش‌ها به نقل از مقامات آمریکایی از پیشنهاد نتانیاهو برای مشارکت در تلاش منطقه‌ای علیه انصارالله خبر داده‌اند، اما ارتش اسرائیل به رهبری این کشور توصیه کرده از حمله به انصارالله یا اقداماتی که اسرائیل را مستقیماً وارد درگیری کند پرهیز کند. بنابراین، افزایش تنش و بررسی گزینه حمله واقعی است. اما ادعای قریب‌الوقوع بودن حمله مشترک آمریکا و اسرائیل در ساعات آینده فاقد سند و تأیید رسمی و در حد گمانه زنی است.

اهداف القای

القای برتری مطلق فناوری دفاعی عربستان، نمایش توان پیش‌دستانه در خنثی‌سازی موشک‌های یمنی، **تضعیف تصویر توان موشکی انصارالله و مشروعیت بخشی به گسترش حمایت نظامی آمریکا از ریاض**

شکل‌گیری ائتلاف نظامی منطقه‌ای برای حمله به انصارالله، بزرگنمایی احتمال گسترش جغرافیایی جنگ یمن، **ایجاد نگرانی از ورود بازیگران جدید و تشدید درگیری‌های منطقه‌ای**

فروپاشی موقعیت راهبردی انصارالله در یمن، بازنمایی پیشروی نیروهای مورد حمایت عربستان به‌عنوان پیروزی نهایی و تعیین‌کننده، **تضعیف تصور از نفوذ منطقه‌ای ایران از طریق برجسته‌سازی شکست متحدان آن**

آغاز قریب‌الوقوع جنگ گسترده، ایجاد فشار روانی و ناامنی در فضای منطقه‌ای، تقویت روایت ورود مستقیم آمریکا و اسرائیل به درگیری یمن و تشدید حساسیت افکار عمومی نسبت به گسترش جبهه‌های نظامی

شایعه

مین گذاری کامل باب المندب توسط انصارالله

مشارکت جنگنده های پاکستان در حملات به یمن

انجام ۴۷۴ عملیات و وارد آمدن ۱۵۴۰ تلفات به انصارالله

توضیحات

ادعای مین گذاری کامل باب المندب توسط انصارالله، پیش تر نیز مطرح و تکذیب شده بود. در روزهای اخیر نیز شبکه الحدث به نقل از یک منبع نظامی یمنی مدعی شد انصارالله مین ها را با تراکم بسیار بالا در این منطقه کار گذاشته است. اما گزارش مذکور نه محل دقیق مین گذاری، نه تعداد مین ها و نه زمان انجام آن را مشخص نکرده و تاکنون تأیید مستقل نیز دریافت نکرده است. از سوی دیگر، گزارش های مربوط به تحولات اخیر از بازپس گیری بخش هایی از سواحل و مواضع اطراف تنگه توسط نیروهای دولت یمن با پشتیبانی عربستان حکایت دارند و هیچ شاهدهی از انسداد کامل آبراه یا تأیید میدانی مین گذاری سراسری ارائه نشده است

انتشار گزارش هایی درباره استفاده از جنگنده های نیروی هوایی پاکستان علیه مواضع انصارالله، پس از توافق سه جانبه دفاعی پاکستان، عربستان و ترکیه، این گمانه را مطرح کرد که اسلام آباد از همکاری دفاعی با ریاض به مشارکت مستقیم در عملیات نظامی داخل یمن روی آورده است. با این حال، وزارت اطلاعات پاکستان گزارش منتسب به نیویورک تایمز درباره به کارگیری جنگنده های پاکستانی علیه انصارالله را جعلی و ساختگی عنوان کرد. یک روز بعد نیز سخنگوی وزارت خارجه پاکستان اعلام کرد گزارش های مربوط به مشارکت جنگنده ها در عملیات فرامرزی، گمانه زنی است و پیش تر از سوی وزارت اطلاعات رد شده است. او همچنین تأکید کرد ائتلاف مکه ماهیت دفاعی دارد و نیروهای مستقر در عربستان برای انجام حملات به یمن از مرز عبور نخواهند کرد

در جریان تشدید عملیات نظامی نیروهای دولت یمن با پشتیبانی عربستان، ماجد عبدالله النزیلی، سخنگوی نظامی نیروهای دولت یمن، اعلام کرد که این نیروها طی ۲۴ ساعت ۴۷۴ حمله و عملیات هدف گیری علیه مواضع، تحرکات و مراکز فرماندهی انصارالله انجام داده اند و مدعی شد این اقدامات به کشته یا زخمی شدن ۱۵۴۰ نفر از نیروهای این گروه انجامیده است. به گفته وی، بخش عمده تلفات ادعایی در جبهه های استان تعز ثبت شده و ۲۱۶ وسیله نقلیه و تجهیزات نظامی نیز منهدم یا از کار انداخته شده اند. این ارقام در گزارش الجزیره و خبرگزاری آناتولی نیز به نقل از سخنگوی نظامی بازتاب یافته اند، اما انتشار آنها در چند رسانه، به معنای تأیید مستقل آمار نیست و شواهد مستقلی برای راستی آزمایی تعداد عملیات و میزان تلفات ارائه نشده است. بنابراین، ارقام اعلام شده باید در چارچوب ادعای نظامی یکی از طرف های درگیر ارزیابی شوند و به تنهایی مبنای نتیجه گیری درباره میزان خسارت وارده یا تغییر قطعی موازنه جنگ قرار نگیرند

اهداف القای

انسداد کامل یکی از مسیرهای حیاتی انرژی جهان، تشدید نگرانی درباره امنیت کشتیرانی، تقویت روایت تهدید جهانی از سمت انصارالله و زمینه سازی برای مشروعیت بخشی به عملیات نظامی ائتلاف در یمن

گسترش ائتلاف نظامی علیه انصارالله، بازنمایی توافق دفاعی پاکستان و عربستان به عنوان مشارکت در جنگ یمن، تشدید نگرانی از ورود گروه های منطقه ای جدید به درگیری

بزرگنمایی دستاوردهای نظامی نیروهای مورد حمایت عربستان، القای وارد شدن خسارت گسترده و تضعیف توان رزمی انصارالله، تأثیرگذاری بر روحیه نیروهای هوادار این گروه از طریق انتشار آمار تأیید نشده تلفات

مخاطبان گرامی
می‌توانند در صورت
تمایل برای عضویت در
گروه اتاق رصد فضای
مجازی صداوسیما در
پیام‌رسان بله به
شماره **۰۹۱۳۷۷۶۰۷۵۵**
درخواست عضویت
دهند.

گروه اتاق رصد برای مخاطبان گرامی این امکان را فراهم نموده تا در سریع‌ترین زمان ممکن دسترسی دقیق و جامع به رصد مسائل اقتضائی، فعالیت جریان‌ات سیاسی و خروجی‌های گزارشات محتوایی اتاق وضعیت معاونت فضای مجازی را داشته باشند.

کانال‌های اتاق رصد فضای مجازی

لینک ورود
اقتصاد نگار

لینک ورود
هوش نگار

لینک ورود
اندیشکده نما

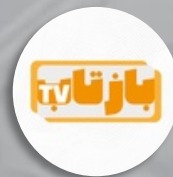
لینک ورود
روایت اول

لینک ورود
رصد شایعات

لینک ورود
مثبت نما

لینک ورود
بازتاب tv

لینک ورود
رصد tv

لینک ورود
چهره نما

لینک ورود
رصد تحولات فلسطین

لینک ورود
رصد فوری

لینک ورود
ترندنگار